

Vraag nr. 37
van 2 april 1996
van de heer KRIS VAN DIJCK

Medisch verantwoorde sportbeoefening – Fitnesscentra

In Test Gezondheid nummer 1 van januari 1996 lezen wij de verontrustende resultaten van een deskundig onderzoek bij 28 fitnesscentra in België, waarvan 10 in Vlaanderen en 8 in Brussel. Van dergelijke trainings-oorden zou mogen worden verwacht dat zij de lichamelijke en geestelijke conditie verbeteren ; toch moet de overheid zich zorgen maken over de soms averechtse resultaten.

De zucht naar vlug en gemakkelijk geldgewin, het gebrek aan deskundige begeleiding en het verwaarlozen van de elementaire veiligheidsmaatregelen betekenen een echte bedreiging voor de volksgezondheid en het menselijk fatsoen. Zo stelt Test Gezondheid zich terecht vragen over de juistheid en de kwaliteit van de conditietestresultaten. Het mogelijk effect van de trainingsschema's op de fysieke conditie, de veiligheidsmaatregelen en de eindbeoordeling zijn in sommige centra ondermaats. Gezien de opleiding van sommige begeleiders, kan men zich vragen stellen over het nut en het risico van trainingen in bepaalde fitnesscentra. Daarbij schommelt de kostprijs tussen de 2.400 en 19.380 frank per drie maanden. Een onderzoek naar de conformiteit met het Vlaams decreet inzake medisch verantwoorde sportbeoefening is hier noodzakelijk.

1. Is het openen en beheren van fitnesscentra onderworpen aan een erkenningsprocedure en reglementering ?
2. Moeten de begeleiders gediplomeerde en/of erkende sportdeskundigen zijn ?
3. Worden er geregeld controles uitgevoerd naar de deskundigheid en de veiligheid ?
4. Is hier geen specifieke rol weggelegd voor de antidopingscommissie van de Vlaamse Gemeenschap die geregeld onaangekondigd op zoek gaat naar de aanwezigheid van verboden stimulerende middelen ?
5. Moeten deze fitnesscentra niet beantwoorden aan de strenge eisen van het decreet op de medisch verantwoorde sportbeoefening ?
6. Welke maatregelen heeft de minister genomen of uitgewerkt om in deze materie orde op zaken te stellen en de volksgezondheid te vrijwaren ?

Antwoord

De door Test Gezondheid gepubliceerde resultaten van een onderzoek in 28 Belgische fitnesscentra hebben veel reacties en vragen uitgelokt zowel in de pers, bij de overheid, als in de fitnesswereld zelf.

Zonder het nut van een dergelijke enquête te betwisten, lijkt het mij toch voorbarig om de resultaten te veralgemenen en zonder verder (ruimer) onderzoek hals over kop maatregelen uit te werken.

Er werden in het onderzoek van Test Gezondheid uiteindelijk slechts 28 centra (waarvan 10 in Vlaanderen) doorgeelicht.

Tevens is het niet steeds duidelijk welke normen werden gehanteerd bij de beoordeling van de centra. Ondanks het feit dat de onderzoeksgegevens met de nodige terughoudendheid en kritische zin moeten worden bekeken, staat het vast dat er in een aantal zogenaamde fitnesscentra wat schort aan de kwaliteit van de opvang en de begeleiding.

In dit verband is de enquête van Test Gezondheid slechts een bevestiging van iets wat reeds langer bekend was en wat trouwens reeds vroeger vanuit de fitnesswereld zelf werd signaleerd.

In de voorbije jaren werden ook door een aantal instellingen en verenigingen, die rechtstreeks bij het fitnessgebeuren betrokken zijn, initiatieven genomen om de kwaliteit te verbeteren en om de gebruikers een deskundige begeleiding te waarborgen.

Ik wijs in dit verband op de erkenning door het Bloso van een landelijke overkoepelende sportfederatie, met name "fitness en ontspanning".

Uit de mogelijke tekorten in opvang en begeleiding mag men ook niet zomaar besluiten dat er een verhoogd risico is voor de gezondheid. "Fitness", "fysieke conditie" en "gezondheid" zijn termen die zeer veel met elkaar in verband worden gebracht, zonder dat ze echter dezelfde lading dekken.

Uitspraken over een verhoogd gezondheidsrisico op basis van de gegevens van Test Gezondheid zijn louter hypothetisch. Er bestaan trouwens in de wetenschappelijke literatuur weinig gegevens over eventueel voorkomende letsels m.b.t. fitnesscentra.

Op de concreet gestelde vragen kan ik het volgende antwoorden.

1. Het openen en beheren van een fitnesscentrum is als onderneming onderworpen aan de reglementering die van toepassing is op ondernemingen als dusdanig. Als centrum waar lichaamsbeweging en -oefening, al dan niet met apparatuur, als middel worden gebruikt om de lichamelijke conditie te beïnvloeden, valt elk fitnesscentrum (vereniging) binnen de reglementering zoals bepaald in het decreet en de besluiten inzake de medisch verantwoorde sportbeoefening, ook zonder bijzondere erkenningsprocedure.
2. Er bestaat momenteel een ruim aanbod van opleidingsmogelijkheden voor begeleiders in fitnesscentra. Op universitair niveau organiseren de drie instituten voor lichamelijke opvoeding een studierichting Fitness en Gezondheid, zowel in de basisopleiding als in de specialisatie-opleiding. Binnen de sector is een bijscholings- en vervolmakingsinitiatief gegroeid (Fitness Educational Group). Ook het Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen (VIZO) keurde opleidingen goed in drie centra voor zelfstandige ondernemers gespreid over het Vlaams grondgebied. De Vlaamse trainersschool van Bloso is betrokken via een opleidingsinitiatief Recreatieve Aerobics. Diploma's, deskundigheid en

nuttige ervaring zijn in ruime mate beschikbaar, maar gelden niet als afdwingbare norm.

3. Aangezien het decreet inzake medisch verantwoorde sportbeoefening niet in afdwingbare normen of voorschriften voorziet inzake de kwalificaties van de begeleiders of inzake de veiligheid van de apparatuur, worden hiervoor geen controles georganiseerd.
4. De Antidopingcommissie van de Vlaamse Gemeenschap heeft een adviserende bevoegdheid. De organisatie van dopingcontroles (in uitvoering van het decreet van 27 maart 1991 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening) berust bij de administratie Gezondheidszorg. De huidige wetgeving laat perfect toe dat in fitnesscentra onverwachte controles worden uitgevoerd. De Antidopingcommissie heeft recentelijk trouwens geadviseerd dit ook te doen.
5. Volgens de definities van het decreet inzake medisch verantwoorde sportbeoefening kunnen fitnesscentra worden beschouwd als "sportverenigingen", en zijn alle bepalingen van het decreet van toepassing op deze centra.
6. Het decreet inzake medisch verantwoorde sportbeoefening heeft als belangrijk uitgangspunt de "responsabilisering" van de individuele sportbeoefenaars en de sportverenigingen. Vooraleer concrete maatregelen in overweging te nemen, werd het initiatief genomen om, in samenwerking met de Raad voor Medisch Verantwoorde Sportbeoefening en de administratie, een informatieronde te organiseren, waar organisaties en instellingen die actief zijn in de fitnesswereld zullen worden uitgenodigd. Dit moet het ons mogelijk maken tot een duidelijker omschreven probleemstelling te komen.